

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Posttjänst för hela slanten – Finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst (SOU 2023:4)

Ert dnr Fi2023/00486

Domstolsverket har granskat delbetänkandet *Posttjänst för hela slanten – Finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst* (SOU 2023:4) mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Domstolsverkets bedömning är att utredningens förslag om tre dagars befordringstid skulle föranleda omfattande konsekvenser för Sveriges Domstolar. För att i så hög grad som möjligt motverka sådana konsekvenser vill verket framhålla att den fortsatta beredningen av delbetänkandet, eller i vart fall av nu nämnt förslag, bör skjutas upp i avvaktan på utredningens slutbetänkande. Skälen för detta är i huvudsak följande.

Domstolarna och nämnderna (domstolarna) gjorde under år 2022 över sex miljoner utskick till parter och andra aktörer från verksamhetsstödet Vera. Alla författningsförslag som på något sätt berör skick – såväl fysiska som digitala sådana – riskerar därför att föranleda stora konsekvenser för den verksamhet som bedrivs inom Sveriges Domstolar. Utredningen framhåller att de negativa konsekvenserna av förslaget om tre dagars befordringstid kan motverkas av att det finns en stor digital substitution som minskar behovet av snabba brevbefordringstider. Sveriges Domstolar strävar mycket riktigt efter att kommunicera digitalt. I förhållande till fysiska personer sker dock fortfarande en stor del av kommunikationen via fysisk post. Under år 2022 utgjorde andelen skick med fysisk post från Vera 22,7 procent av domstolarnas totala antal skick.

Domstolarnas verksamhet bygger på en stabil och regelbunden postgång med korta befordringstider. Som utredningen mycket riktigt pekar på, skulle en övergång till tre dagars befordringstid göra det svårare för domstolarna att iaktta vissa föreskrivna frister i de fall fysisk post behöver användas. I vissa situationer skulle det till och med i praktiken bli ogörligt att iaktta fristerna. Domstolsverket gör, precis som utredningen, bedömningen att nu nämnda konsekvenser skulle bli mest påtagliga för underrätterna.

I de fall fristerna inte är lagstadgade är det i och för sig möjligt att förlänga dem. Detta föranleder dock en betydande påverkan på såväl handläggningsrutiner som handläggningstider. Det bör samtidigt påpekas att en förlängning av fristerna inte är önskvärd och knappast är förenlig med nuvarande utveckling av domstolarnas verksamhet. Det rimmar också illa med de verksamhetsmål gällande omloppstider som regeringen uppställt för domstolarna. Även domstolarnas delgivningsverksamhet skulle påverkas av en längre befordringstid.

Förslaget om tre dagars befordringstid påverkar inte enbart domstolarna, utan även i hög grad de aktörer som på olika sätt agerar inom ramen för domstolarnas verksamhet. Exempelvis kommer parter att få betydligt kortare tid för skäligen rådru för överklagande i förhållande till vad som avsågs när fristerna infördes.

En del av domstolarnas kommunikation med fysisk post kommer visserligen framöver att kunna ersättas med digitala alternativ. Det bör emellertid betonas att digitala lösningar aldrig till fullo kommer att kunna ersätta fysisk post. Vidare finns digitala lösningar ännu inte på plats för att i tillräcklig mån motverka de negativa konsekvenserna av förslaget om tredagarsbefordran. Mot bakgrund av det skulle domstolarna vid ett genomförande av förslaget – i vart fall under en övergångstid – behöva använda express-tjänster i mycket stor utsträckning. Det skulle i sin tur leda till betydande kostnadsökningar för domstolarnas posthantering. Det har inte varit möjligt att under remisstiden ta fram närmare uppgifter kring de kostnader som ett genomförande av nämnt förslag kan komma att innebära för Sveriges Domstolar. Domstolsverket kommer dock att följa utvecklingen och yrka nödvändiga anslagstillskott för det fall förslaget skulle genomföras.

För att motverka negativa konsekvenser av förslaget om tre dagars befordringstid behöver således digitala lösningar utvecklas och implementeras i domstolarnas verksamhet. Det rör sig om ett omfattande utvecklingsarbete, medförande höga kostnader under en längre period. Det är mot bakgrund av detta av grundläggande betydelse att den fortsatta beredningen av förslaget avvaktas till dess att utredningens slutbetänkande, som kommer att behandla förutsättningarna för att införa en skyldighet att ansluta sig till en digital brevlåda, har överlämnats. Det finns annars en överhängande risk att Domstolsverket tar fram en digital lösning som inte överensstämmer med de krav som ställs i slutbetänkandet. Vidare påverkar kommande förslag och bedömningar de konsekvenser som förslaget om tre dagars befordringstid kan komma att få för Sveriges Domstolar. För det fall regeringen beslutar att gå vidare med förslaget om tre dagars befordringstid bör det oavsett övervägas om lagstadgade tidsfrister bör förlängas.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Charlotte Driving. Föredragande har varit juristen Helena Jacobsson.

Charlotte Driving

Helena Jacobsson